

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 80 บัญญัติให้รัฐพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม จัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติ ภูมิหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติ จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก รวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียน มีจิตสำนึกของความเป็นไทยมีระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (ราชกิจจานุเบกษา, 2550, หน้า 23-24) รัฐได้ดำเนินการตราพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (ฉบับ-ปรับปรุง พ.ศ. 2545) เป็นกฎหมายการศึกษา ระบุไว้อย่างชัดเจนในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้การวิจัยเป็นฐานในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ในหมวด 4 แนวทางการจัดการศึกษา มาตรา 24 (5) ระบุว่า “ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ” และในมาตรา 30 ระบุว่า “ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา” (ราชกิจจานุเบกษา, 2542, หน้า 8-10) และดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (2555-2559) โดยมีแนวคิดต่อเนื่องจากแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8-10 ยังคงยึดหลักการปฏิบัติตาม “หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” และขับเคลื่อนให้เกิดผลในทางปฏิบัติในทุกภาคส่วน ทุกระดับ โดยยึด “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” มีการเชื่อมโยงทุกมิติ

ของการพัฒนาอย่างบูรณาการ ทั้งมิติตัวคน สังคม เศรษฐกิจ การเมือง และสิ่งแวดล้อม (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2555, หน้า 11-12)

เพื่อให้การดำเนินการพัฒนามีประสิทธิภาพ รัฐได้ดำเนินการออกกฎกระทรวง ว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ข้อ 14 ระบุให้ สถานศึกษาชั้นพื้นฐานจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในตามหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติ เกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาชั้นพื้นฐาน และข้อ 16 (3) ระบุว่า “กำหนดวิธีดำเนินงานที่มีหลักวิชา ผลการวิจัย หรือข้อมูลเชิงประจักษ์ที่อ้างอิงได้ ให้ครอบคลุมการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาด้านการจัดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ การส่งเสริมการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล การพัฒนาบุคลากร และการบริหารจัดการ เพื่อนำไปสู่มาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้” (ราชกิจจานุเบกษา, 2553, หน้า 5-6) และมีแนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาชั้นพื้นฐาน เพื่อการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา มาตรฐานด้านการจัดการศึกษา มาตรฐาน 7 ครูปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล และในตัวบ่งชี้ที่ 7.7 ระบุว่า “ครูมีการศึกษาวิจัยและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในวิชาที่ตนรับผิดชอบ และใช้ ผลในการปรับการสอน โดยครูมีการศึกษา ค้นคว้า แสวงหาความรู้เกี่ยวกับ การวิจัยทางการศึกษา มีความรู้ในการวิจัย มีการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหา และหรือพัฒนาผู้เรียน ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ตนรับผิดชอบ อย่างน้อยปีละ 1 เรื่อง ผลจากการวิจัยในชั้นเรียน แสดงถึงการแก้ปัญหา และหรือพัฒนาผู้เรียนได้ และได้รับการยอมรับ มีการเผยแพร่ ผลงานวิจัย มีการนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาการจัด การเรียนรู้ของครู รวมทั้ง พัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2553, หน้า 79)

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นจะเห็นได้ว่า ตามเป้าหมายของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (2555-2559) และตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2545) มีการวางกฎเกณฑ์ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพ การศึกษาพ.ศ. 2553 และแนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาชั้นพื้นฐาน แต่จากผลการเรียนของนักเรียนซึ่งเป็นตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษาของไทยยังคงต่ำสวนทาง กับทรัพยากรที่เพิ่มขึ้น ดังจะเห็นได้จากผลคะแนนสอบของนักเรียนไม่ว่าจะเป็นข้อสอบ มาตรฐานของประเทศ O-NET หรือผลการทดสอบมาตรฐานระหว่างชาติ Programme for International Student Assessment (PISA) และ Trends in International Mathematics and

Science Study (TIMSS) มีแนวโน้มลดลง และผลสรุปจากการสัมมนาเชิงวิชาการประจำปี 2554 พบว่า ปัญหาคุณภาพการศึกษาไทยไม่ใช้การขาดทรัพยากร แต่เป็นการขาดประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรอันเนื่องมาจากการขาดความรับผิดชอบของระบบการศึกษาที่มีต่อนักเรียนและผู้ปกครอง การเริ่มการปฏิรูปคุณภาพการศึกษาจึงต้องมุ่งเน้นที่การสร้างควมรับผิดชอบของผู้จัดการศึกษาทั้งภาครัฐ โรงเรียนและครู (อัมมาร สยาม-เวลา ดิลกะ ลัทธพิพัฒน์ และสมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์, 2555, หน้า 11) จะเห็นได้ว่าหัวใจสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ คือ การปฏิรูปการเรียนรู้ซึ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและแน่นอนผู้ที่มิบทบาทสำคัญในการผลักดันให้การปฏิรูปการศึกษาประสบความสำเร็จมากที่สุดคือ ครู (สุวิมล ว่องวาณิช, 2553, หน้า 2) และครูสภาได้กำหนดมาตรฐานความรู้ของครู 9 ด้าน การวิจัยการศึกษาเป็นมาตรฐานหนึ่งครอบคลุมเรื่องการวิจัยในชั้นเรียน การฝึกปฏิบัติการวิจัย การใช้กระบวนการวิจัยในการแก้ปัญหา และครูต้องมีสมรรถนะ “สามารถทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียน (สมถวิล วิจิตรวรรรณ และคณะ, 2556, หน้า 4)

การวิจัยในชั้นเรียน เป็นการวิจัยที่ดำเนินการโดยครูผู้สอนในชั้นเรียน เพื่อแก้ไขปัญหาของผู้เรียนที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน ไม่ว่าจะเป็นปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พัฒนาการการเรียนรู้ของผู้เรียนบางคนที่ช้ากว่าปกติ มีขั้นตอนในการแก้ปัญหาที่เป็นระบบ และนำผลมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนหรือส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน เป็นการวิจัยที่ต้องทำอย่างรวดเร็ว นำผลไปใช้ทันทีและสะท้อนข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานต่างๆ ในชีวิตประจำวันของตนเองให้ทั้งตนเองและกลุ่มเพื่อนร่วมงานในโรงเรียนได้มีโอกาสวิพากษ์ อภิปราย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในแนวทางที่ได้ปฏิบัติและผลที่เกิดขึ้นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อันทั้งครูและผู้เรียน (สุวิมล ว่องวาณิช, 2557, หน้า 21)

โรงเรียนนางวราษฏร์รังสรรค์ อำเภอหนองบัว จังหวัดนครพนม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จัดการศึกษาใน 2 ระดับ คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย มีครูและบุคลากรทางการศึกษาจำนวน 17 คน มีนักเรียนทั้งหมด 188 คน จากผลการรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม (พ.ศ. 2554 – 2558) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนนางวราษฏร์รังสรรค์มีผลการประเมินตัวบ่งชี้ที่ 5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน มีระดับคุณภาพ ระดับต้องปรับปรุง (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ

การศึกษา, 2558, หน้า 2) และผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน
ปีการศึกษา 2557 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 คะแนนเฉลี่ยรวม 39.04 คะแนน และระดับ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 คะแนนเฉลี่ยรวม 32.01 คะแนน (สถาบันทดสอบทางการศึกษา
แห่งชาติ, 2558, หน้า 1-48) และจากผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา
ปีการศึกษา 2557 จากคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา เขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 มีประเด็นในการประเมินเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากร
ทางการศึกษาทางด้านการวิจัยในชั้นเรียนที่มุ่งสู่ระดับห้องเรียนอย่างแท้จริง โรงเรียน
นางวราภรณ์รังสรรค์ ได้รับผลการประเมิน ระดับพอใช้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 22, หน้า 2) และจากการสัมภาษณ์และสอบถามครูด้านการทำวิจัย
ในชั้นเรียน พบว่า ครูส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจ และทักษะในการทำวิจัยในชั้นเรียน
ไม่สามารถทำการวิจัยในชั้นเรียนได้ด้วยตนเอง เนื่องจากครุมีภาระงานมาก มีการประเมิน
ตามโครงการจำนวนมาก และเห็นว่าเป็นเรื่องที่ยากต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน
ขาดงบประมาณในการสนับสนุน อีกทั้งครูส่วนใหญ่ไม่ได้รับการฝึกอบรมในเรื่องการทำ
วิจัยในชั้นเรียน ครูผู้สอนพร้อมให้การสนับสนุนและให้ความร่วมมือในการทำวิจัยในชั้นเรียน
เพราะเห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อการแก้ไขปัญหาของผู้เรียนทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้
ในรายวิชาที่ตนเองสอนได้ดีขึ้น อีกทั้งยังเป็นการพัฒนาครูให้สามารถทำการวิจัยในชั้นเรียน
ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นเพื่อเป็นการพัฒนาความรู้และทักษะการทำวิจัยในชั้นเรียน
โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการให้กับคณะครูโรงเรียนนางวราภรณ์รังสรรค์ ตามหลักการ
ของ Kemmis and McTaggart เป็นการวิจัย 2 วงรอบ และใช้รูปแบบการวิจัย 5 บท ซึ่งเป็น
รูปแบบการวิจัยอย่างเป็นทางการ โดยผู้วิจัยและกลุ่มผู้นิเทศคอยให้ปรึกษาและแนะนำ
เทคนิควิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนให้กับครู เพื่อให้สามารถนำผลที่ได้ใช้ในการ
ปรับปรุงและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

คำถามการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดปัญหาในการวิจัยไว้ดังนี้

1. สภาพและปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียน
นางวราภรณ์รังสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 เป็นอย่างไร
2. แนวทางการพัฒนาศักยภาพครูในการทำวิจัยในชั้นเรียนโรงเรียน
นางวราภรณ์รังสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 มีอะไรบ้าง

3. ผลของการพัฒนาศักยภาพครูในการทำวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียน
นางวัชรานันท์รังสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 เป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาในการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู
ในโรงเรียนนางวัชรานันท์รังสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22
2. เพื่อหาแนวทางพัฒนาศักยภาพครูในการทำวิจัยในชั้นเรียน
โรงเรียนนางวัชรานันท์รังสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22
3. เพื่อติดตามผลการพัฒนาศักยภาพครูในการทำวิจัยในชั้นเรียน
โรงเรียนนางวัชรานันท์รังสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความสำคัญของการวิจัยไว้ดังนี้

1. ทราบสภาพและปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูโรงเรียน
นางวัชรานันท์รังสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22
2. ได้ทราบแนวทางการพัฒนาศักยภาพครูในการทำวิจัยในชั้นเรียน
โรงเรียนนางวัชรานันท์รังสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22
3. ครูผู้สอนโรงเรียนนางวัชรานันท์รังสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 มีความรู้ความเข้าใจและเกิดทักษะในเรื่องการทำวิจัย
ในชั้นเรียนและสามารถเขียนรายงานวิจัยในชั้นเรียนอย่างเป็นทางการได้
4. ผลการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นสารสนเทศสำหรับหน่วยงานอื่นๆ ที่มี
ความสนใจที่จะนำไปใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการทำวิจัย
ในชั้นเรียนของครูและเป็นแนวทางในการประยุกต์ใช้ เพื่อพัฒนางานด้านอื่นๆ ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพครูในการทำวิจัยในชั้นเรียน
โรงเรียนนางวัชรานันท์รังสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย

1.1 กลุ่มผู้วิจัย ประกอบด้วย ผู้วิจัย 1 คน และผู้ร่วมวิจัย จำนวน 8 คน ซึ่งเป็นครูผู้สอนโรงเรียนนางัวราชภัฏรังสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 22 ปีการศึกษา 2559 ประกอบด้วย ครูพี่เลี้ยง พนักงานราชการ ครูชำนาญการ และครูชำนาญการพิเศษที่มีความสนใจพัฒนาตนเองในด้านการทำวิจัย ในชั้นเรียน

1.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 35 คน ประกอบด้วย

1.2.1 วิทยากร คือ นางพรรณี ฤชากุล ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านท่าพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 22

1.2.2 กลุ่มตัวแทนนักเรียนที่เรียนกับกลุ่มผู้วิจัยจำนวน 27 คน โดยเลือกนักเรียนที่เรียนกับกลุ่มผู้วิจัยรายละ 3 คน เลือกนักเรียนกลุ่มเรียนเก่ง กลุ่มเรียนปานกลาง และกลุ่มเรียนอ่อน อย่างละ 1 คน ได้จำนวนทั้งสิ้น 27 คน

1.2.3 กลุ่มผู้นิเทศ มีจำนวน 7 คน ประกอบด้วย

1.2.3.1 ผู้อำนวยการโรงเรียนนางัวราชภัฏรังสรรค์
คือ นายอร่าม คุณกุลรัตน์

1.2.3.2 หัวหน้างานบริหารวิชาการ
คือ นายยศกร สิทธิศักดิ์ไพบูลย์

1.2.3.3 วิทยากรในการประชุมเชิงปฏิบัติการ
คือ นางพรรณี ฤชากุล

1.2.3.4 หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 4 กลุ่มสาระ ประกอบด้วย
1) นางแจ่มจันทร์ อุดาพรหม หัวหน้ากลุ่มสาระ
การเรียนรู้ภาษาไทย

2) นางปาณิสรา ตะนุมงคล หัวหน้ากลุ่มสาระ
การเรียนรู้วิทยาศาสตร์

3) นางสาววิไลวรรณ โภษาแสง หัวหน้ากลุ่มสาระ
การเรียนรู้คณิตศาสตร์

4) นางคุณัญญา ศรีแพน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้

ศิลปะ

2. ขอบเขตด้านแนวทางการพัฒนา

2.1 ขอบเขตเนื้อหาในการพัฒนาศักยภาพครูในการทำวิจัยในชั้นเรียน

2.1.1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

2.1.2 การทำวิจัยในชั้นเรียน ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

(สังเคราะห์จาก ชีรวุฒิ เอกะกุล และพิชิต ฤทธิจักรุญ)

2.1.2.1 การสำรวจและวิเคราะห์ปัญหา

2.1.2.2 การกำหนดวิธีการแก้ปัญหา

2.1.2.3 การพัฒนานวัตกรรม

2.1.2.4 การนำนวัตกรรมหรือวิธีการไปใช้

2.1.2.5 การสรุปหรือเผยแพร่

2.2 การวิจัยในครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตในการพัฒนาครู 4 แนวทาง ดังนี้

2.2.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการ

2.2.2 การปฏิบัติการพัฒนาตนเอง

2.2.3 การนิเทศภายใน

2.2.4 การนิเทศภายในแบบให้คำชี้แนะ

3. ขอบเขตด้านระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research : AR) ตามแนวคิดของเคมมิสและแม็คแทคการ์ท (Kemmis and McTaggart, 1998: 11, อ้างถึงใน องอาจ นัยพัฒน์, 2551, หน้า 301 – 303) เป็นกระบวนการในการวิจัย และได้ทำการสังเคราะห์ สรุปเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

3.1 การวางแผน (Planning) ประกอบด้วย

3.1.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในชั้นเรียน

3.1.2 สัมภาษณ์และสอบถามคณะครูโรงเรียนนางจรัสวารินทร์

รังสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 เกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และปัญหาในการทำวิจัยในชั้นเรียน

3.1.3 ประชุมวางแผนปฏิบัติการพัฒนาครูในการทำวิจัยในชั้นเรียน

3.1.4 จัดทำโครงการ ขออนุญาตผู้บังคับบัญชา

3.2 การปฏิบัติการ (Action) ประกอบด้วย

3.2.1 ประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพครูในการทำวิจัย

ในชั้นเรียน

3.2.2 การดำเนินการปฏิบัติการพัฒนาตนเองด้านวิจัยในชั้นเรียน

3.2.3 การนิเทศภายใน โดยกลุ่มผู้นิเทศที่มีความรู้ความเข้าใจ

ในการทำวิจัยในชั้นเรียน

3.2.4 การนิเทศภายในแบบให้คำชี้แนะ ใช้ในวงรอบที่สอง

โดยวิทยากรที่มีความรู้ ความชำนาญด้านการวิจัยในชั้นเรียน

3.3 การสังเกตการณ์ (Observation) ประกอบด้วย

3.3.1 การสังเกต ขณะที่ทำการประชุมเชิงปฏิบัติการในการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยกลุ่มวิทยากร กลุ่มผู้นิเทศ ผู้ร่วมวิจัยและผู้วิจัย

3.3.2 ติดตามผลการทำวิจัยในชั้นเรียน

3.3.3 เก็บรวบรวมข้อมูลการทำวิจัยในชั้นเรียนของกลุ่มผู้ร่วมวิจัย

3.4 การสะท้อนกลับ (reflection) ประกอบด้วย

3.4.1 ดำเนินการประเมินผลการพัฒนาทักษะของครูในการทำวิจัยในชั้นเรียน

3.4.2 สรุปและรายงานผลการดำเนินการทำวิจัยในชั้นเรียน

4. ขอบเขตด้านระยะเวลาที่ใช้ในการทำวิจัย

ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2559 – ธันวาคม 2559 โดยแบ่งออกเป็น 2 วงรอบดังนี้

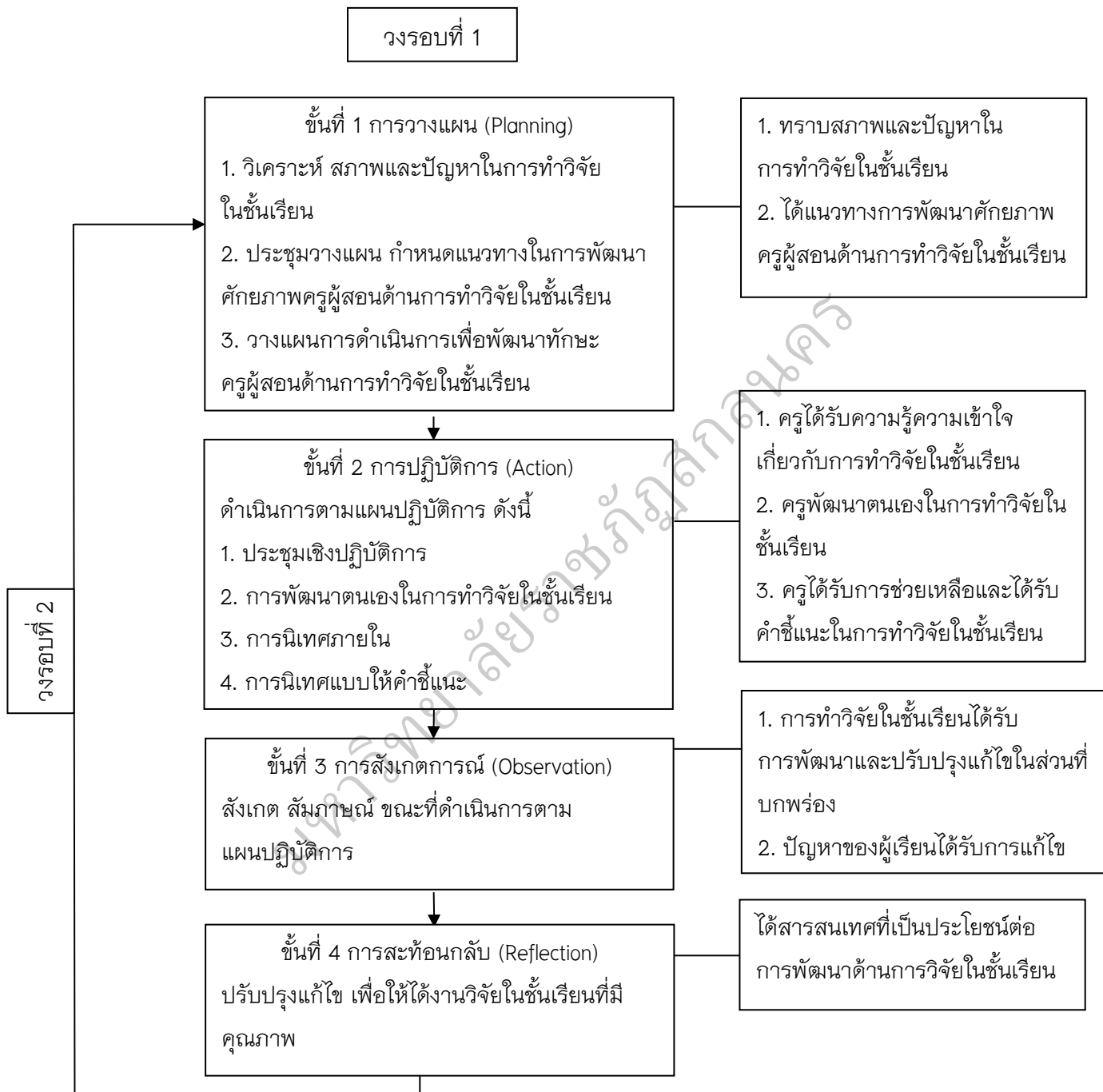
วงรอบที่ 1 ระหว่างวันที่ 9 กรกฎาคม 2559 – 21 พฤศจิกายน 2559

วงรอบที่ 2 ระหว่างวันที่ 22 พฤศจิกายน 2559 – 12 ธันวาคม 2559

กรอบแนวคิดของการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการ โดยใช้แนวคิดของ Kemmis and McTaggart (Kemmis and McTaggart, 1998, p 18) ได้ทำกรอบแนวคิดในการทำวิจัยเพื่อพัฒนาศักยภาพครูในการทำวิจัยในชั้นเรียนโรงเรียนนางวราษฏร์รังสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษา เขต 22 ดังภาพประกอบ 1



ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัย ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์ สรุปเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพครูในการวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนนางัวราชภัฏร้งสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ดังนี้

1. การวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง กระบวนการและแนวทางที่ทำโดยครูผู้สอน เพื่อการแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เกิดขึ้นในห้องเรียนโดยครูโรงเรียนนางัวราชภัฏร้งสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 โดยครูมีบทบาทในการวางแผน ศึกษาสถานการณ์จริงที่เกิดขึ้น แสวงหานวัตกรรมหรือวิธีการเป็นวิจัยที่ทำอย่างรวดเร็ว นำผลมาใช้ทันที และสะท้อนผลการปฏิบัติต่างๆ ให้เพื่อนร่วมงาน

2. ศักยภาพครูในการทำวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง ความรู้ ความสามารถในการสำรวจและการวิเคราะห์ปัญหา การกำหนดวิธีการแก้ปัญหา การพัฒนานวัตกรรม การนำนวัตกรรมหรือวิธีการไปใช้ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การแปลผลข้อมูล การสรุปและเผยแพร่ผลการวิจัยในชั้นเรียนด้วยการเขียนการรายงานการวิจัยอย่างเป็นทางการ

3. การวิจัยเชิงปฏิบัติการ หมายถึง กระบวนการศึกษาสำรวจและวิเคราะห์ปัญหา การวางแผนการแก้ปัญหา การเลือกวิธีการแก้ปัญหา การพัฒนาวิธีการแก้ปัญหา การพัฒนานวัตกรรมเพื่อแก้ปัญหา การนำนวัตกรรมหรือวิธีการไปใช้ในการแก้ปัญหา การสังเกตการณ์การแก้ปัญหา การสะท้อนผลการแก้ปัญหา ตลอดจนการเขียนรายงานผลการวิจัย การศึกษาค้นคว้าและทำงานร่วมกันเพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนของการทำวิจัยในชั้นเรียน และสามารถทำวิจัยในชั้นเรียนได้อย่างเป็นระบบแบบแผน มีขั้นตอนที่ชัดเจน โดยบุคคลที่เกี่ยวข้อง เพื่อหาแนวทางในการแก้ไข ปรับปรุงหรือพัฒนา งานวิจัยในชั้นเรียนให้มีประสิทธิภาพ มีขั้นตอนดังนี้

3.1 ขั้นการวางแผน (Planning) หมายถึง วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน และปัญหาในการทำวิจัยในชั้นเรียน มีการร่วมประชุมวางแผน กำหนดแนวทางและร่วมกันวางแผนการดำเนินการเพื่อพัฒนาทักษะครูผู้สอนด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน

3.2 ขั้นการปฏิบัติการ (Action) หมายถึง ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ ได้แก่ การประชุมเชิงปฏิบัติการทำวิจัยในชั้นเรียน การพัฒนาปฏิบัติการพัฒนาตนเอง การนิเทศภายใน และการนิเทศภายนอกแบบให้คำชี้แนะ

3.3 ขั้นการสังเกตการณ์ (Observation) หมายถึง สังเกต สัมภาษณ์ ขณะที่ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ เพื่อนำปัญหาที่พบบนนั้นมาพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่บกพร่อง

3.4 ขั้นการสะท้อนกลับ (Reflection) หมายถึง ปรับปรุง แก้ไขส่วนที่บกพร่อง เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะครูผู้สอนด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

4. สภาพการทำวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง เหตุการณ์ความเป็นอยู่ ณ ปัจจุบัน เกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนในโรงเรียนนางวราษฏร์รังสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

5. ปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง สิ่งต่างๆ ที่เป็นอุปสรรค หรือ ข้อขัดข้องไม่ให้การดำเนินงานต่างๆ บรรลุตามวัตถุประสงค์ในการทำวิจัยในชั้นเรียน ในโรงเรียนนางวราษฏร์รังสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

6. การพัฒนาทักษะการวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง การศึกษาหาความรู้ การเข้าประชุมเชิงปฏิบัติการและพัฒนากิจการปฏิบัติหน้าที่ด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้นในด้านตนเองและวิชาชีพ โดยมีขั้นตอนการทำวิจัยในชั้นเรียน และสามารถทำวิจัยในชั้นเรียนได้ด้วยการประชุมเชิงปฏิบัติการ ซึ่งการทำวิจัยในชั้นเรียนได้ครบทั้ง 5 บท มีขั้นตอนการวิจัยในชั้นเรียน 5 ขั้นตอน

6.1 สํารวจและวิเคราะห์ปัญหา หมายถึง การสำรวจสภาพ การปฏิบัติงานของครูมีปัญหอะไรบ้าง สํารวจกิจกรรมการเรียนการสอน สํารวจพฤติกรรมนักเรียนซึ่งจะได้พบปัญหาข้อสงสัยที่เกิดขึ้นทั้งจากผู้เรียน จากครูและจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

6.2 กำหนดวิธีการแก้ปัญหา หมายถึง การกำหนดวัตถุประสงค์ กำหนดวิธีการ และการวางแผนเพื่อลงมือปฏิบัติในการค้นคว้าหาคำตอบหรือพัฒนานวัตกรรม หรือการแก้ไขเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้น

6.3 พัฒนานวัตกรรม หรือวิธีการ หมายถึง การกำหนดวิธีการหรือสร้าง นวัตกรรมในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาและดำเนินการหาคุณภาพของวิธีการหรือนวัตกรรม จากผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้นๆ

6.4 การนำนวัตกรรมหรือวิธีการไปใช้ หมายถึง การนำนวัตกรรมหรือวิธีการที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้ โดยระบุว่า ทดลองใช้กับใคร เมื่อไหร่ อย่างไร และจะมี

วิธีการเก็บข้อมูลอย่างไร

6.5 สรุปผลหรือเผยแพร่ หมายถึง การรวบรวมข้อมูลและนำมาวิเคราะห์โดยเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมกับข้อมูลที่รวบรวมได้ และสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

7. พื้นที่เป้าหมายในการวิจัย หมายถึง โรงเรียนนางวราชูราษฎร์รังสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ปีการศึกษา 2559

8. กลุ่มเป้าหมาย หมายถึง กลุ่มผู้วิจัย กลุ่มผู้ให้ข้อมูล กลุ่มตัวแทนนักเรียน และกลุ่มผู้นิเทศ ซึ่งเป็นครูผู้สอนโรงเรียนนางวราชูราษฎร์รังสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ปีการศึกษา 2559 นักเรียนโรงเรียนนางวราชูราษฎร์รังสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ปีการศึกษา 2559

8.1 กลุ่มผู้วิจัย หมายถึง กลุ่มครูผู้สอนโรงเรียนนางวราชูราษฎร์รังสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ปีการศึกษา 2559 ที่มีความสนใจในการทำวิจัยในชั้นเรียน จำนวน 8 คน และตัวผู้วิจัย ทำหน้าที่ร่วมกันวางแผน ปฏิบัติตามแผน สังเกตและการสะท้อนผลการพัฒนาทักษะของครูผู้สอนด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาทักษะของครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนนางวราชูราษฎร์รังสรรค์ สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

8.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล หมายถึง กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการการวิจัยในชั้นเรียน ประกอบด้วย วิทยากร จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการโรงเรียนนางวราชูราษฎร์รังสรรค์ จำนวน 1 คน และกลุ่มตัวแทนนักเรียนที่เรียนกับกลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 27 คน โดยเลือกนักเรียนที่เรียนกับผู้วิจัยรายละ 3 คน เป็นนักเรียนที่เรียนเก่ง การเรียนปานกลาง การเรียนอ่อน อย่างละ 1 คน

8.3 กลุ่มตัวแทนนักเรียน หมายถึง นักเรียนกำลังเรียนในโรงเรียนนางวราชูราษฎร์รังสรรค์ ปีการศึกษา 2559 แยกเป็นประเภทดังนี้ นักเรียนที่เรียนเก่ง คือ นักเรียนที่มีระดับผลการเรียนเฉลี่ย 3.01 – 4.00 นักเรียนเรียนปานกลาง คือ นักเรียนที่มีระดับผลการเรียนเฉลี่ย 2.01 – 3.00 และนักเรียนที่เรียนอ่อน คือ นักเรียนที่มีระดับผลการเรียนเฉลี่ย 0.00 – 2.00

8.4 กลุ่มผู้นิเทศ หมายถึง กลุ่มบุคลากรครูผู้สอนโรงเรียนนางวราชูราษฎร์รังสรรค์ สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ปีการศึกษา 2559 ที่มีความรู้ความเข้าใจในการทำวิจัยในชั้นเรียน ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนนางวราชูราษฎร์รังสรรค์ หัวหน้างานวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ

การเรียนรู้และวิทยาการในการประชุมเชิงปฏิบัติการ ทำหน้าที่ร่วมกันวางแผนการนิเทศ และการนิเทศกลุ่มผู้ร่วมวิจัยการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาทักษะของครูผู้สอน ด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนนางวราภรณ์รังสรรค์ สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

9. แนวทางการพัฒนาทักษะของครูด้านการวิจัยในชั้นเรียน มีแนวทางในการพัฒนาดังนี้

9.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการ หมายถึง การประชุมที่เน้นให้ความรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติจริงควบคู่การใช้หลักการ ทฤษฎีตามหลักวิชานั้นๆ ได้แก่ การทำวิจัยในชั้นเรียน การสร้างเครื่องมือหรือนวัตกรรม การวิเคราะห์ข้อมูล และการเขียนรายงานวิจัยในชั้นเรียน

9.2 การปฏิบัติการพัฒนาตนเอง หมายถึง เป็นการปฏิบัติการพัฒนาของผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยมีส่วนในการเรียนรู้ การแก้ปัญหา พัฒนาองค์การ ตั้งแต่ต้นของกระบวนการวิจัย โดยใช้หลักของความเป็นประชาธิปไตยในการดำเนินงานและนำผลไปปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น

9.3 การนิเทศภายใน หมายถึง การให้คำปรึกษา แนะนำ ตลอดจนให้ความช่วยเหลือครูผู้สอนที่ปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน โดยกลุ่มผู้นิเทศ และจากผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยในชั้นเรียน ตามขั้นตอนการนิเทศ ประกอบด้วย การศึกษาสภาพปัจจุบัน การวางแผนการนิเทศ การปฏิบัติการนิเทศ และการประเมินผลการนิเทศ

9.4 การนิเทศแบบให้คำชี้แนะ หมายถึง การให้คำปรึกษา แนะนำ ตลอดจนการให้ความช่วยเหลือด้านการวิจัยในชั้นเรียนตามขั้นตอนการนิเทศ ประกอบด้วย ขั้นตอนเตรียมการก่อนการชี้แนะ (pre-coaching) ขั้นตอนดำเนินการให้คำชี้แนะ (coaching) และขั้นสรุปผลการให้คำชี้แนะ (post-coaching) โดยวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถในการวิจัยในชั้นเรียน